

ПРОПОЗИЦІЇ

Асоціації правників України

(Комітет з конкуренційного права)

щодо удосконалення правового регулювання порядку проведення перевірок органами Антимонопольного комітету України

Терміни:

АМКУ	Антимонопольний комітет України
Договір про функціонування ЄС	Договір про заснування Європейського економічного співтовариства 1957 року (з 1993 року – Договір про заснування Європейського співтовариства; з 2007 року – Договір про функціонування ЄС) (консолідована версія) ¹
Закон	Закон України "Про захист економічної конкуренції"
ЄК	Європейська комісія
ЄСПЛ	Європейський суд з прав людини
Конвенція	Європейська конвенція про захист прав людини та основоположних свобод 1950 року ²
Положення	Положення про порядок проведення перевірок дотримання законодавства про захист економічної конкуренції, затверджене розпорядженням АМКУ від 25 грудня 2001 р. № 182-р (зареєстровано в Міністерстві юстиції України 13 лютого 2002 р. за № 139/6427)
Регламент № 1/2003	Регламент Ради (ЄС) № 1/2003 від 16.12.2002 р. щодо імплементації правил конкуренції, визначених статтями 81 та 82 Договору про функціонування ЄС ³
Суд ЄС	Суд справедливості ЄС (European Court of Justice)
Угода про асоціацію	Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та ЄС, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, від 27 червня 2014 р.

¹ Доступно за посиланням: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:12002E/TXT&from=EN>.

² Доступно за посиланням: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_004. Відповідно до ч. 1 ст. 17 Закону України "Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини", суди застосовують при розгляді справ Конвенцію та практику ЄСПЛ як джерело права.

³ Доступно за посиланням: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32003R0001&from=EN>. Відповідно до ст. 255 та 256 Угоди про асоціацію та розділу 8 додатку "Перелік актів законодавства України та "acquis" Європейського Союзу у пріоритетних сферах адаптації" до Загальнодержавної програми адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу, затвердженої Законом України від 18 березня 2004 року, Україна взяла на себе обов'язок привести своє національне законодавство до законодавства ЄС щодо правил конкуренції, в тому числі вимог Регламенту № 1/2003.

№	Ключові питання	Існуючий порядок (згідно з Положенням)	Обґрунтування проблеми	Європейський досвід	Пропозиція Комітету АПУ
1.	Мета і завдання перевірок				
	Мета завдання перевірок	<p>Згідно з п. 1 Положення метою перевірки є контроль за додержанням законодавства про захист економічної конкуренції, у т. ч. законодавства про захист від недобросовісної конкуренції.</p> <p>п. 16 Положення встановлює такі завдання перевірок</p> <p>16.1. Здійснення державного контролю за додержанням законодавства про захист економічної конкуренції.</p> <p>16.2. Своєчасне попередження, виявлення та припинення дій, які містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, усунення причин виникнення цих порушень і умов, що їм сприяють, а у разі, якщо порушення припинено, - вжиття заходів для усунення наслідків цих порушень.</p> <p>16.3. Збір доказів у заявах і справах</p>	<p>Можливість проведення перевірок для виконання завдань, не пов'язаних із розслідуванням справ про порушення (пп. 16.1, 16.4, 16.5), суперечить принципу верховенства права, зокрема може порушувати право на приватність⁴, закріплене в ст. 8 Конвенції⁵.</p> <p>Окрім того, перевірки не є ефективним інструментом для досягнення завдань, встановлених пп. 16.1, 16.2, 16.4 та 16.5, та виходять за межі функцій, направлених на, розкриття порушень законодавства про захист економічної конкуренції (через збір доказів), а тому суперечать принципу пропорційності.⁶</p>	<p>Згідно з законодавством ЄС перевірки проводяться з метою встановлення (викриття) угод, рішень чи узгоджених дій, заборонених ст. 101 (ex 81) та 102 (ex 82) Договору про функціонування ЄС, тобто тих, що стосується антиконкурентних домінуючим становищем (п. 24 преамбули Регламенту № 1/2003).</p> <p>Також, згідно з існуючою практикою, перевірки не повинні проводитися з метою зондування, збору доказів потенційного порушення правил конкуренції інших, ніж стосуються <u>розслідуваної справи</u>. Зокрема, така позиція була висловлена Генеральним адвокатом Суду ЄС (Advocate General)⁷ і згодом</p>	<p>Визначити метою і завданням перевірок виключно збирання доказів у справі про порушення законодавства про захист економічної конкуренції та виключити підстави, передбачені пп. 16.1, 16.2, 16.4, 16.5 Положення.</p> <p>Бажано також прямо закріпити принцип, що інформація, одержана під час перевірки з порушенням закону, в тому числі перевищенням компетенції, не може використовуватися як доказ.</p>

⁴ Право на приватність, закріплене ст. 8 Конвенції (яке, згідно з практикою ЄСПЛ, може розповсюджуватися також і на суб'єктів господарювання-юридичних осіб), передбачає право на повагу до свого приватного і сімейного життя, до свого житла і кореспонденції, а будь яке втручання у здійснення цього права повинно відповідати 3 критеріям: [1] здійснюватися згідно із законом і [2] бути необхідним [3] в інтересах національної та громадської безпеки чи економічного добробуту країни, для запобігання зворушенням чи злочинам, для захисту здоров'я чи моралі або для захисту прав і свобод інших осіб.

⁵ ЄСПЛ неодноразово відзначав у своїх рішеннях (напр., "*Société Stenuit v. France*", "*Menarini v Italy*", тощо), що порушення конкуренційного законодавства, в силу правової природи санкцій за ці порушення та їх значних наслідків для особи, підпадають під визначення кримінального порушення у розмінні статті 6 Конвенції і прийняття судовими чи адміністративними органами рішень про такі порушення має підкорятися вимогам Конвенції, зокрема положенням її статті 6 щодо забезпечення права на справедливий і публічний розгляд справи упродовж розумного строку незалежним і безстороннім судом, встановленим законом, який вирішить спір щодо прав та обов'язків цивільного характеру або встановить обґрунтованість будь-якого висунутого кримінального обвинувачення.

⁶ Принцип пропорційності, закріплений Протоколом № 2 до Договору про функціонування ЄС "Про застосування принципів субсидіарності та пропорційності" від 2 жовтня 1997 р., передбачає, що заходи інституцій ЄС (включаючи прийняття нормативних актів) не повинні виходити за межі того, що потрібно для досягнення цілей Договору про функціонування ЄС.

⁷ Доступно за посиланням:

<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?sessionid=9ea7d2dc30d645f57a32962542e7810b89c09a6ca62c.e34KaxilC3qMb40Rch0SaxyMahr0?text=&docid=162238&pageIndex=0&doclang=EN&mode=lst&dir=&cc=first&part=1&cid=136301>

№	Ключові питання	Існуючий порядок (згідно з Положенням)	Обґрунтування проблеми	Європейський досвід	Пропозиція Комітету АПУ
		<p>про порушення законодавства про захист економічної конкуренції.</p> <p>16.4. Оцінка діяльності об'єктів перевірки щодо додержання законодавства про захист економічної конкуренції та виконання рішень чи розпоряджень органів Комітету.</p> <p>16.5. Аналіз рішень органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю на відповідність законодавству про захист економічної конкуренції.</p>		підтримана Судом ЄС ⁸ у справі стосовно "Deutsche Bahn".	
2.	Підстави для проведення перевірки				
2.1	Підстави проведення позапланової перевірки	<p>Згідно з п. 8 Положення визначено цілий ряд обставин, за яких можливе проведення позапланової перевірки:</p> <p>8.1. <i>За дорученням Президента України, Кабінету Міністрів України.</i></p> <p>8.2. <i>За заявами суб'єктів господарювання, громадян, об'єднань, установ, організацій про порушення їх прав внаслідок дій чи бездіяльності, визначених ... як порушення законодавства про захист економічної конкуренції об'єктом перевірки...</i></p> <p>8.3. <i>За поданням органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю про порушення законодавства про захист економічної конкуренції об'єктом</i></p>	<p>Обставини, передбачені в пп. 8.1, 8.5, 8.7-8.9, взагалі не передбачають наявність ознак порушення законодавства про захист економічної конкуренції.</p> <p>Обставини, передбачені в пп. 8.2-8.4, 8.6, 8.10-8.11 хоч формально передбачають наявність ознак порушення законодавства про захист економічної конкуренції, проте:</p> <ul style="list-style-type: none"> - пп. 8.2-8.4, 8.6, 8.9-8.10 не конкретизують вимоги щодо підтвердження (обґрунтування) таких підозр – напр., достатньо лише 	<p>Як зазначено в п. 1 вище, згідно з законодавством ЄС перевірки проводяться, з метою встановлення (викриття) угод рішень чи узгоджених дій, заборонених ст. 101 (ex 81) та 102 (ex 82) Договору про функціонування ЄС (п. 24 преамбули Регламенту № 1/2003)). При цьому перевірки, повинні здійснюватися на основі дотримання принципу пропорційності, згідно з яким інструмент, що вибирається в конкретному випадку, повинен бути найменш обмежувачим, а міра публічного втручання не повинна бути непропорційна і</p>	<p>Закріпити право проведення перевірки виключно в рамках розслідування справи про порушення законодавства про захист економічної конкуренції з метою забезпечення доказів в ній, скасувавши можливість проведення перевірок за обставин, зазначених в пп. 8.1-8.11 Положення.</p>

⁸ Доступно за посиланням:

<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?jsessionid=9ea7d2dc30d645f57a32962542e7810b89c09a6ca62c.e34KaxiLc3qMb40Rch0SaxyMahr0?text=&docid=162238&pageIndex=0&doclang=EN&mode=lst&dir=&cc=first&part=1&cid=136301>

№	Ключові питання	Існуючий порядок (згідно з Положенням)	Обґрунтування проблеми	Європейський досвід	Пропозиція Комітету АПУ
		<p>перевірки...</p> <p>8.4. За ініціативою органів Комітету, голови відділення... у разі безпосереднього виявлення державними службовцями Комітету, відділення ознак порушення об'єктом перевірки законодавства про захист економічної конкуренції...</p> <p>8.5. За ініціативою органів Комітету... у разі надходження від заявника клопотання про можливість настання негативних наслідків, пов'язаних із поданням заяви, та з метою захисту його інтересів.</p> <p>8.6. У разі виявлення недостовірності даних, заявлених об'єктом перевірки в документах, поданих на обов'язковий запит органу Комітету, голови відділення.</p> <p>8.7. У разі подання об'єктом перевірки в установленому порядку скарги про порушення законодавства посадовими особами Комітету, відділення під час проведення планової чи позапланової виїзної перевірки додержання законодавства про захист економічної конкуренції.</p> <p>8.8. У разі виникнення потреби в перевірці відомостей, отриманих від особи, яка мала правові відносини з об'єктом перевірки (якщо він не надасть пояснення та їх документальні підтвердження на обов'язковий запит органу Комітету, голови відділення протягом трьох робочих днів від дня отримання запиту щодо додержання законодавства про захист економічної конкуренції).</p> <p>8.9. На особисте прохання об'єкта</p>	<p>відповідної заяви суб'єкта господарювання, органу влади тощо – в більшості випадків, саме така заява, незалежно від достатності обґрунтування ознак порушення, як свідчить практика, стає "спусковим гачком" для перевірки;</p> <p>- пп. 8.11 хоч і передбачає наявність документальних доказів, проте передбачає проведення перевірки також у випадку "монополізації", що саме по собі не є порушенням, якщо не має місця зловживання; та</p> <p>- всі такі обставини покриваються п. 8.12, який передбачає проведення перевірки "з метою забезпечення доказів у справі про порушення законодавства про захист економічної конкуренції".</p> <p>Можливість проведення перевірок за обставин, що не передбачають наявності (обґрунтованих) ознак порушення, суперечить принципу верховенства права, зокрема може порушувати право на приватність, закріплене в ст. 8 Конвенції, а також виходить за межі функцій, направлених на розкриття порушень законодавства про захист</p>	<p>неприйнятна з огляду на поставлену мету – таким чином, перевірки можуть бути проведені тільки за умови, що вони є <u>необхідними</u> для досягнення поставленої мети – збору доказів порушення (і що, відповідно, повинно бути обґрунтовано).</p>	

№	Ключові питання	Існуючий порядок (згідно з Положенням)	Обґрунтування проблеми	Європейський досвід	Пропозиція Комітету АПУ
		<p><i>перевірки.</i></p> <p><i>8.10. За дорученням спеціальних органів боротьби з організованою злочинністю ...</i></p> <p><i>8.11. У разі наявності документально підтверджених даних щодо монополізації ринку товару чи антиконкурентних узгоджених дій, отриманих органами Комітету відповідно до чинного законодавства під час виконання своїх завдань.</i></p> <p><i>8.12. За ініціативою органів Комітету... з метою забезпечення доказів у справі про порушення законодавства про захист економічної конкуренції.</i></p>	<p>економічної конкуренції (через збір доказів), а тому суперечать принципу пропорційності.</p>		
2.2	Можливість проведення планових перевірок	<p>Так – згідно з пп. 3-7 Положення. При цьому на АМКУ та інші державні органи покладається цілий ряд додаткової організаційної роботи, пов'язаної із плануванням таких перевірок (п. 12 Положення).</p>	<p>Аналогічно п. 1, можливість проведення планових перевірок (тобто без обґрунтованих ознак порушення) може порушувати право на приватність, закріплене в ст. 8 Конвенції, та суперечить принципу пропорційності.</p> <p>При цьому планові перевірки є неефективним інструментом, що не забезпечує досягнення основної мети, яку мають за своєю природою виконувати перевірки – забезпечення доказів у справах про захист економічної конкуренції, оскільки сама концепція планових перевірок ґрунтується не на виявлених ознаках порушення, які є сигналом порушення правового балансу і тим самим виправдовують необхідність</p>	<p>Проведення планових перевірок не передбачено нормами конкурційного права ЄС, а також країн-членів ЄС (див. також обґрунтування в п. 1 та п. 2.1 вище).</p>	<p>Пропонується скасувати інститут планових перевірок, зокрема виключити пп. 3-7 Положення, а також відповідним чином змінити інші пункти Положення, що стосуються планових перевірок.</p>

№	Ключові питання	Існуючий порядок (згідно з Положенням)	Обґрунтування проблеми	Європейський досвід	Пропозиція Комітету АПУ
			<p>втручання державного органу у сферу свободи особи для відновлення цього балансу, а на пошук ознак порушення за відсутності сигналу про вихід цієї особи за рамки її правової свободи. Таким чином планові перевірки АМКУ – закріплене в Положенні неправомірне втручання у господарську діяльність суб'єктів господарювання. Крім того, склади порушень конкуренційного законодавства включають також ознаки, які є зовнішніми щодо суб'єкта порушення – характеристику ринку, становище суб'єкта, вплив на конкуренцію тощо – тому сама по собі перевірка суб'єкта не може дати відповідь на питання про наявність порушення без з'ясування таких зовнішніх ознак, що робить таку перевірку неефективною і невиправдану.</p> <p>Так, як відмічав сам АМКУ, "планові перевірки сьогодні не є оптимальною формою контролю за дотриманням вимог законодавства про захист економічної конкуренції суб'єктами господарювання. За умов стрімких змін на ринках України довгострокове планування перевірок є недостатньо ефективним. Крім того, інститут планових</p>		

№	Ключові питання	Існуючий порядок (згідно з Положенням)	Обґрунтування проблеми	Європейський досвід	Пропозиція Комітету АПУ
			<p><i>перевірок суб'єктів господарювання під час розслідування антиконкурентних узгоджених дій взагалі не застосовується в практиці органів захисту конкуренції країн зі сталими традиціями ринкової економіки.</i>⁹</p>		
2.3	<p>Можливість проведення перевірок до порушення відповідної справи</p>	<p>Згідно із Положенням можливе проведення перевірки і до початку справи про порушення законодавства про захист економічної конкуренції або взагалі у випадках, коли не існує будь-яких доказів/фактичних обставин, що свідчать про порушення (див. пп. 2.1-2.2 вище).</p>	<p>Аналогічно п. 1, можливість проведення перевірок до порушення справи (без обґрунтування ознак порушення) може порушувати право на приватність, закріплене в ст. 8 Конвенції, та суперечить принципу пропорційності.</p>	<p>В більшості країн ЄС перевірки проводяться після порушення справи за ст. 101 (ex 81) та 102 (ex 82) Договору про функціонування ЄС, для якого необхідно формальне і вмотивоване рішення (ця вимога чітко передбачена законодавством чи вироблена на практиці).</p> <p>Також можливе проведення перевірки ЄК в межах секторального аналізу, якщо тенденції торгівлі, негнучкість цін чи інші обставини дають підстави вбачати, що конкуренція обмежена чи спотворення конкуренції на спільному ринку, з метою отримання інформації, що необхідна для розслідування практик, заборонених ст. 101 (ex 81) та 102 (ex 82) Договору про функціонування ЄС (п. 17 Регламенту № 1/2003), тобто фактично ситуація на ринку може свідчити про ознаки порушення.</p>	<p>Пропонується закріпити положення, яке б передбачало проведення перевірок виключно в рамках розслідування справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції.</p> <p>Щодо перевірок у випадку виявлення ознак порушення законодавства про захист економічної конкуренції, то, враховуючи, що вказані обставини одночасно є підставою для формального початку розгляду справи, в тому числі за фактом виявлення можливих проявів (наслідків) порушення (ст. 37 Закону), такі перевірки також можуть здійснюватися на підставі розпорядження про початок розгляду справи, в якому мають бути вказані відповідні ознаки порушення.</p>

⁹ Доступно за посиланням: <http://www.amc.gov.ua/amku/control/main/uk/publish/article/120231>.

№	Ключові питання	Існуючий порядок (згідно з Положенням)	Обґрунтування проблеми	Європейський досвід	Пропозиція Комітету АПУ
				На практиці таким повноваженням ЄК користується надзвичайно рідко (напр., перевірки проводились в межах дослідження фармацевтичного сектору в 2009 р. у зв'язку з наявністю ознак, що конкуренція на фармацевтичному ринку не є ефективною, на ринок була введена незначна кількість нових ліків, а вивід генериків на ринок подекуди відкладався).	
3.	Основні процедурні моменти				
3.1	Межі повноважень комісії (інспекторів)	<p>Розділом Положення "Порядок проведення перевірок", зокрема п. 38, визначено надзвичайно широке коло конкретних видів інформації і документів, які можуть бути запитані комісією з перевірки, включаючи:</p> <ul style="list-style-type: none"> - інформацію і документи, які, в дійсності, можуть не відноситись до розслідуваного порушення, та/або - інформацію і документи, які можуть бути отримані за рахунок менш обтяжливих інструментів: інформаційних запитів (як до самого суб'єкта, так і до інших контролюючих органів), отримання інформації з державних реєстрів, тощо. <p>Напр., це стосується нормативних актів, що поширюються на об'єкт перевірки, реєстрів акціонерів (учасників), документів фінансової звітності і т.п.</p> <p>При цьому комісія з перевірки не обмежена межами предмету</p>	<p>Встановлення заочно універсального переліку документів та інформації, до яких мають право доступ інспектори без обґрунтування їх належності до предмета (підстав) перевірки, суперечать принципу пропорційності, оскільки в певних випадках можуть не бути необхідними для розслідування відповідного порушення.</p> <p>Також, Положення та інші правові акти не регулюють необхідною мірою процедуру одержання і фіксації доказів, що, з однієї сторони, ускладнює досягнення основної мети перевірок – збирання доказів, з іншої – ускладнює захист особами своїх прав.</p>	<p>Згідно з існуючою практикою, обсяг повноважень інспекторів залежить від того, чи вимагається ордер суду/правоохоронних органів, що в свою чергу також залежить від того чи перевірка проводиться в бізнес приміщеннях чи в приватних помешканнях, стосується компанії-порушника чи третьої особи і т.п.</p> <p>При цьому повинен забезпечуватися принцип пропорційності, тобто використовувані повноваження повинні (1) відповідати <u>меті</u> – забезпечення доказів у конкретній справі, (2) бути <u>адекватними (раціональними)</u> з точки зору досягнення цієї мети, (3) бути <u>необхідними</u> для досягнення цієї мети.</p>	<p>Пропонується конкретизувати компетенцію інспекторів лише доступом до тієї інформації та документів, які стосуються обставин розслідування у конкретній справі, конкретизувати порядок реалізації повноважень щодо отримання доказів та їх фіксації, зокрема, електронних доказів, фіксації пояснень працівників, закріпити право об'єкта перевірки надавати у певний строк зауваження/коментарі щодо таких пояснень, врегулювати порядок вирішення спорів щодо компетенції витребування певних документів/інформації, в т.ч. тих, що стосуються відносин між клієнтами та незалежними юристами (і як такі повинні бути захищені).</p>

№	Ключові питання	Існуючий порядок (згідно з Положенням)	Обґрунтування проблеми	Європейський досвід	Пропозиція Комітету АПУ
		розслідування у справі. Стосовно дослідження електронних доказів, п. 45 Положення передбачено лише загальне право на доступ до комп'ютерів об'єкта перевірки, магнітних носіїв тощо, з можливістю отримувати копії такої інформації, без механізму його реалізації.			
3.2	Строки проведення	Згідно з пп. 22-23 Положення строки визначаються розпорядженням про перевірку з урахуванням об'єкту перевірки та очікуваного обсягу роботи, можуть продовжуватись органом АМКУ, який приймав рішення про перевірку (за поданням голови комісії з перевірки) в односторонньому порядку.	Таке розмите визначення призводить до тривалих строків перевірки (в т.ч. до двох місяців), що не відповідає принципу пропорційності.	Чітка дата чи попередні строки (межі) проведення перевірки зазначається в рішенні про проведення перевірки. В окремих країнах ЄС визначено, що перевірка проводиться протягом певного строку після видачі ордеру суду. Аналогічно іншим положенням законодавства ЄС щодо перевірок, строки перевірки мають визначатись із дотриманням принципу пропорційності.	Конкретизувати порядок визначення строків перевірки: 1) закріпити необхідність належного обґрунтування встановлення/продовження строків; 2) передбачити спеціальну (більш жорстку) процедуру прийняття рішення, якщо загальний строк перевірки перевищуватиме визначений термін (напр., лише самим АМКУ колегіально, а не територіальним відділенням); 3) встановити граничний строк проведення перевірки.
3.3	Необхідність авторизації (ордер, рішення) суду чи інших правоохоронних органів	Не вимагається, в тому числі і на вилучення доказів/накладення арешту (згідно зі ст. 44 Закону та пп. 41-44 Положення у приміщеннях юридичних осіб). Не врегульовано питання примусового	Проведення перевірки, в тому числі із вилученням доказів чи накладенням арешту на докази, без належного юридичного схвалення, може порушувати право на приватність, закріплене ст. 8 Конвенції. ¹⁰	В більшості країн ЄС існує розмежування між власне перевіркою (<i>inspection</i>) та обшуком (<i>search</i>), які проводяться національними антимонопольними органами; у випадку проведення обшуку	Врегулювати порядок проведення обшуку у володіннях юридичних та фізичних осіб, передбачивши спеціальну процедуру: виключно за рішенням суду.

¹⁰Наприклад у справі "Colas Est SA v. France" (доступно за посиланням: [http://hudoc.echr.coe.int/eng#{"appno":":37971/97","itemid":":001-60431"}](http://hudoc.echr.coe.int/eng#{)), ЄСПЛ визнав право на приватність у юридичних осіб та дійшов висновку, що має місце порушення права на приватність, оскільки, хоча повноваження інспекторів не виходили за межі, встановлені законодавством, проведення перевірок без ордеру суду та без присутності правоохоронних органів у вказаній справі не було пропорційне поставленій законній меті і, таким чином, не було необхідним для її досягнення.

№	Ключові питання	Існуючий порядок (згідно з Положенням)	Обґрунтування проблеми	Європейський досвід	Пропозиція Комітету АПУ
		<p>вилучення доказів та проведення для цього обшуку у володіннях юридичних та фізичних осіб.</p> <p>Не врегульовано порядок проведення перевірок суб'єктів господарювання – фізичних осіб, в т.ч. підприємців вільних професій.</p>		<p>вимагається ордер суду. В деяких юрисдикціях, напр. Великобританії, ордер суду може вимагатися в більшості випадків проведення перевірки. Також ордер суду може вимагатись, якщо:</p> <ul style="list-style-type: none"> - в ході перевірки чиниться спротив; - антимонопольний орган хоче заручитися підтримкою правоохоронних органів; - планується вилучення доказів (в такому випадку в певних країнах можливо вилучення доказів з подальшою авторизацією одразу після проведення перевірки); - здійснюється перевірка суб'єктів, які не є підозрюваними у вчиненні порушення; - перевірка планується здійснюватися не в бізнес-приміщеннях суб'єкта господарювання (напр., в приватних помешканнях працівників), тощо. 	
4.		Забезпечення конфіденційності відносин між юристом та клієнтом			
	Режим доступу інспекторів до конфіденційної	Комісія з перевірки не обмежена в доступі до інформації, що стосується відносин об'єкта перевірки із юристом	Такі повноваження комісії з перевірки суперечать існуючій практиці ЄСПЛ ¹¹ , згідно з якою	Наведені гарантії прав особи на приватність та на захист знайшли своє відображення також у	Закріпити право на захист інформації і документів, що стосуються відносин між

¹¹ Зокрема, рішення ЄСПЛ у таких справах: "Michaud v. France" (доступно за посиланням: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-115377>); "Foxley v. United Kingdom" (доступно за посиланням: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-58838>); "Campbell v. the United Kingdom" (доступно за посиланням: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-57771>); "A.B. v. Netherlands" (доступно за посиланням: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-60019>); "Vinci Construction and GMT génie civil et services v. France" (доступно за посиланням: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-153318>).

Код поля изменен

Код поля изменен

Код поля изменен

Код поля изменен

Код поля изменен

№	Ключові питання	Існуючий порядок (згідно з Положенням)	Обґрунтування проблеми	Європейський досвід	Пропозиція Комітету АПУ
	інформації, що стосується відносин між клієнтом та юристом (адвокатом) (Legal Professional Privilege (LPP))	(адвокатом).	органам державної влади, у тому числі конкуренційним відомствам, забороняється втручатися у відносини між юристами та клієнтами, оскільки це порушує право особи на приватність, закріплене в ст. 8 Конвенції, а також право на справедливий процес (захист), передбачене ст. 6 Конвенції, якщо це заважає юристу ефективно захищати інтереси клієнта.	практиці ЄС ¹² , відповідно до якої конкурентним відомствам забороняється втручатися у відносини між клієнтами та незалежними юристами (не пов'язаними з такими клієнтами трудовими відносинами), зокрема, вимагати надання інформації та вилучати інформацію, зміст якої становлять питання, з якими такі особи зверталися за наданням правової допомоги, зміст консультацій, порад, роз'яснень, висновків, підготовлених у зв'язку з наданням правової допомоги (інформація, захищена LPP). Окрім того, в окремих країнах ЄС, напр., Великобританії, Португалії, Норвегії тощо, право на захист інформації, захищеної LPP, може покривати (за певних умов) інформацію у відносинах із усіма юристами, незалежно чи вони є юристами компанії, чи незалежними юристами.	клієнтами та незалежними юристами стосовно надання правової допомоги, зокрема обмежити доступ перевіряючих до інформації і документів, що стосуються надання такої правової допомоги, та заборонити їх вилучення чи накладення арешту на них.
5.	Правове врегулювання підстав і процедури проведення перевірок				
	Правове врегулювання підстав і процедури проведення	Підстави і порядок проведення перевірок врегульований підзаконним актом самого АМКУ.	Закріплення підстав і порядок проведення перевірок в підзаконному акті суперечить Конституції України та Конвенції.	---	Визначити підстави і порядок проведення перевірок з урахуванням наведених вище пропозицій виключно у законі шляхом внесення відповідних

¹² Зокрема, Методичні рекомендації ЄК про порядок розслідування справ про порушення статей 101 та 102 Договору про функціонування ЄС, пункти 47-52 (доступно за посиланням: http://ec.europa.eu/competition/consultations/2010_best_practices/best_practice_articles.pdf); рішення Суду ЄС у справі № 85/87 "Dow Benelux NV v. Commission of the European Communities". (доступно за посиланням: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:61987CJ0085>); рішення Суду ЄС у справі № 155/79 "AM & S v. Commission" (доступно за посиланням: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A61979CJ0155>).

№	Ключові питання	Існуючий порядок (згідно з Положенням)	Обґрунтування проблеми	Європейський досвід	Пропозиція Комітету АПУ
	перевірок		<p>Відповідно до ст. 92 Конституції України права і свободи людини і громадянина (як зазначено вище, права і свободи людини, визначені Конвенцією, також розповсюджуються і на суб'єктів господарювання-юридичних осіб), гарантії цих прав і свобод, а також правові засади і гарантії підприємництва; правила конкуренції та норми антимонопольного регулювання мають визначатися законом. Відповідно, обмеження цих прав та свобод також мають визначатися законом.</p> <p>Також, відповідно до ст. 32 Конституції України "<i>не допускається збирання, зберігання, використання та поширення конфіденційної інформації про особу без її згоди, крім випадків, визначених законом, і лише в інтересах національної безпеки, економічного добробуту та прав людини</i>" (як зазначено вище, право на приватність згідно практики ЄСПЛ розповсюджується також і суб'єктів господарювання-юридичних осіб).</p>		<p>змін до Закону України "Про захист економічної конкуренції".</p> <p>Зважаючи на тривалість процедури внесення змін до закону, в якості перехідного етапу, змінити Положення, врахувавши зазначені вище пропозиції.</p>